

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างเป็นคอนนาแพง

ผู้ศึกษาวิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน ๒) เพื่อศึกษาหาแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาหรับพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียน ๓) เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนบ้านสร้างเป็นคอนนาแพงดังกล่าวข้างต้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องเครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดโครงสร้าง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน ๘๕ คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีพรรณนาความเรียง สรุปผลการวิจัย ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การจัดการศึกษาตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า โดยดำเนินตามมรรค ๘ ซึ่งเป็นวิถีแห่งการดำเนินชีวิตในพระพุทธศาสนา ที่แปลว่าทางอันประเสริฐมีองค์ประกอบ ๘ ประการ มีสัมมาทิฐิเป็นต้น สรุปลงตรงกับ ไตรสิกขา อันได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา หลักไตรสิกขาครอบคลุมการปฏิบัติทั้งหมดในพุทธศาสนา สิกขาเป็นหลักธรรมภาคปฏิบัติ เมื่อหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดอยู่ในหลักสิกขา จึงเป็นการจัดกระบวนการเรียนสอนเพื่อพัฒนาตนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นความหมายที่แท้ของการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาตัวคนทั้งคนหรือชีวิตทั้งชีวิต การพัฒนานั้นคือการศึกษา เมื่อผู้เรียนมีการศึกษาอย่างนี้แล้วก็จะเอาคุณสมบัติที่ดีมีซึ่งเกิดจากการศึกษานี้ไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ การศึกษาจึงกลายเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนา ผลการศึกษาวิจัยได้ทราบว่า

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในแต่ละระดับได้กำหนดหลักสูตรรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน โดยเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระสำคัญในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกัน รวมทั้งการบูรณาการทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในวิชาพระพุทธศาสนาและวิชาอื่นๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน โรงเรียนจึงจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาและการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักไตรสิกขาโดยบูรณาการเชื่อมโยงกับศาสตร์ต่างๆ

การจัดกิจกรรมในระดับประถมศึกษาโดยยึดหลักการจัดการเรียนรู้ตามคำอธิบายรายวิชาหน่วยการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นในแต่ละระดับชั้นปีให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียนบูรณาการเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขา มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติ พัฒนาค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน สาระสำคัญในการเรียนรู้มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญามากขึ้น ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ห่ออย่างมีเหตุผลมีผล เป็นการศึกษาหลักพุทธธรรมโดยบูรณาการความรู้เข้ากับกลุ่มสาระอื่นๆด้วยการ ปลูกฝังให้มีจิตสำนึกว่าศาสนาเป็นเรื่องของการพัฒนาคุณภาพชีวิต ด้านกระบวนการเรียนรู้ใช้สื่อหรือเทคนิควิธีการกระตุ้นให้เกิดความสนใจ ส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์หาเหตุผลสนับสนุนกิจกรรมการสอนมีหลักการวิธีการและขั้นตอนเหมือนกับระดับประถมศึกษา ได้แก่ กิจกรรมการปฏิบัติธรรม จากผลการศึกษาวิจัยยังพบว่า

ผลการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมที่ ดีงาม ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม ทำตัวเป็นแบบอย่างแก่นักเรียนและชุมชนได้เป็นอย่างดี ชุมชนมีสายสัมพันธ์ที่ดีโรงเรียน และโรงเรียนได้จัดให้มีห้องส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน อย่างเหมาะสม จากการศึกษาโครงการ/กิจกรรมตามหลักไตรสิกขา กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างแป้นดอนนาแพง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมผลักดัน หรือขับเคลื่อนระบบการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และเป็นการศึกษาที่ยั่งยืน ช่วยพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของของหลักสูตร ซึ่งโรงเรียนได้ดำเนินการจัดโครงการ/กิจกรรม เสริมหลักสูตร และสนับสนุนการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้เป็นผู้จิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูทศเวที รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลคนอื่น ทั้งด้วยสิ่งของและ ให้คำแนะนำสั่งสอน มีความเสียสละ พุดจาอ่อนหวานบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ตลอดจนนำคุณธรรมจริยธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยโรงเรียนได้จัดโครงการ/กิจกรรมตามหลักไตรสิกขา กับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหาร คณะครูผู้สอน ด้วยการตอบแบบสัมภาษณ์จำนวน๑๖ คน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียนในทางบวก (โดยผู้บริหาร คณะครูและครูประจำชั้น) พบว่า โดยภาพรวมการสอนของครูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียนในทางบวกหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผลการสอนของครูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียนในทางบวก (โดยคณะกรรมการสถานศึกษา) พบว่า โดยภาพรวมการสอนของครูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียนในทางบวกหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ผลการสอนของครูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียน

ในทางบวก (โดยผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างเป็นคอนนาแพง) พบว่า โดยภาพรวมผลการสอนของครูมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเชิงจริยธรรมของนักเรียนในทางบวกหรือพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผลการวิเคราะห์พบว่า โดยภาพรวมผู้บริหาร คณะครู ครูประจำชั้น และคณะกรรมการสถานศึกษา เห็นว่าโรงเรียนบ้านสร้างเป็นคอนนาแพงมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ตลอดจนกำหนดเวลาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และน้ำหนักการให้คะแนนอย่างชัดเจน รวมทั้งการบูรณาการทางด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมไว้ในทุกวิชาอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ดังนั้นโรงเรียนจึงสามารถจัดการเรียนการสอนที่มีเนื้อหา และการปฏิบัติเกี่ยวกับหลักไตรสิกขาโดยบูรณาการกับศาสตร์ต่างๆ จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาการเรียนการสอนวิชาศาสนาซึ่งเป็นการเรียนแบบผิวเผินการที่จะศึกษาธรรมอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้รู้ถึงความเชื่อมโยงกันเป็นประโยชน์ต่อกันกับศาสตร์ต่างๆ นั้นได้เป็นอย่างดี

๕.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาตามหลักไตรสิกขาเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านสร้างเป็นคอนนาแพง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒ ยังมีประเด็นอื่นอีกที่ยังไม่ได้ทำการวิจัย จึงขอเสนอแนะประเด็นการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

๕.๓.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขา

๕.๓.๒ การศึกษาเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามหลักไตรสิกขากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อการสอนโดยใช้วิธีการสอนอื่นๆ

๕.๓.๓ ศึกษาการจัดการศึกษาตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในฝันหรือโรงเรียนประเภทอื่นๆ